

Joan: "Don gràcies, perquè vaig trobar una persona que canvià la seva vida per intentar millorar la meua"

Iolanda Pericàs

Joan (nom fictici) és un jove d'una vintena d'anys, que té un llarg historial de relació amb l'àrea de menors del Consell de Mallorca. Durant la seva infantesa va ser separat de la seva mare biològica i romangué en una llar i un centre residencial per a menors, fins que fou acollit per una família.

Quin va ser el vostre primer contacte amb el servei de menors?

Tenia uns set anys. Aleshores jo vivia amb la meua mare i la meua padrina. La meua mare tenia un problema que intentava solucionar i va demanar ajuda al servei de menors. Jo era un infant una mica difícil i tenia també problemes de convivència a casa.

Com recordau aquella situació?

Record que es va plantejar la possibilitat d'un allunyament temporal de la meua mare perquè semblava que tenia la capacitat per superar el seu problema i per recuperar la família. La meua padrina, que sempre ha estat com la meua segona mare, la qui vertaderament m'havia criat, em duia "a veure cases", és a dir, em duia a les llars perquè jo ves on aniria si ens separaven. Era molt important que jo hi estigués d'acord, que sabés on anava. Finalment, se signà un acord per a la separació de la meua mare el dia del meu 7è aniversari, un dia després ingressava en una llar.

Com foren els primers mesos allà?

Durant els primers mesos no vaig tenir cap contacte amb la meua mare, era part de l'acord, però sí vaig seguir veient la meua padrina, que em venia a veure i feia algunes sortides amb ella. A la llar hi vaig estar durant dos anys. Després semblà que la meua mare havia superat els seus problemes, vaig tornar amb ella i vàrem estar junts quasi un any, però no va funcionar i vaig acabar en un centre d'acollida, on hi vaig estar cinc mesos.

Fou aleshores quan se us va plantejar l'acolliment?

Sí. Feia quatre mesos que era al centre quan em varen comunicar que hi havia una persona que podria acollir-me. Record les paraules exactes del tècnic del centre "crec que hem trobat algú per tu". En aquell moment em va sobtar. De fet, vaig negar-me, però ningú no em va fer cas. Començava a sentir-me a gust al centre, m'hi havia adaptat i no volia més canvis.

Com va ser la vostra primera trobada amb aquesta persona, el vostre pare d'acollida?

Record que quan el vaig veure vaig pensar "és un home barbut amb el que no tenc res en comú". Es va organitzar una trobada on hi fórem presents el meu pare d'acollida, jo i dos o tres tècnics del servei de menors. Després d'aquesta primera visita vàrem fer una sortida un dissabte, em va dur a dinar pizza i al cinema. Venia a veure'm els caps de setmana i després de dos o tres, vaig anar a passar un vespre a casa seva.

Aquell dia estava molt nerviós i vaig vomitar el sopar. No em sentia a gust en una casa que no coneixia, amb una persona que no coneixia i amb la que no tenia res en comú (i encara ara no tenc). Havia sortit del meu entorn per anar a un lloc que no m'agradava i al que ni tan sols sabia si tornaria.

Però poc a poc anàreu avançant en la relació, què deia la vostra mare?

Vàrem fer una altra reunió amb la meua mare, però ella no volia cedir la tutela, tot i que finalment hi estigué d'acord. En aquella època jo estava enfadat, sobretot amb els tècnics de menors. No acabava d'entendre bé la situació i tenia molta ràbia. Anava del centre a una casa que no era casa meua i no sabia ben bé on em conduiria aquella situació. Fins que finalment un dia em varen fer una pregunta que va canviar la meua vida. Havia de prendre una decisió, anar amb la meua mare, quedar-me al centre o anar-me'n amb ell. I només tenia un cap de setmana per pensar-ho...

Degué ser una decisió molt difícil de prendre...

Sí, ho va ser. Malgrat els meus 11 anys, sabia ja que no podia quedar-me amb la meua mare. Així, només em quedaven dues alternatives. I record el moment exacte en el que vaig prendre la decisió. El meu futur pare d'acollida m'havia vingut a cercar al centre per a passar el cap de setmana amb ell. Estava assegut al seient de darrera del cotxe i de cop li vaig dir "viuré amb tu". Va ser una decisió molt difícil, però no m'empenedesc gens. Gràcies a ell vaig poder aixecar-me, tirar cap endavant. Tenia molt clar que amb ma mare hagués estat una persona conflictiva, amb problemes potser fins i tot amb la llei, i quedant-me al centre probablement hagués estat un analfabet sense futur, perquè en aquell moment no tenia cap interès.

Amb el temps he sabut veure que som una persona afortunada, perquè el que em va passar a mi, el fet de tenir una nova oportunitat, amb 11 anys, és molt difícil que passi, i a mi me va passar. Don gràcies per això. El sistema no t'ajuda, no dóna la mà a qui cau i jo mateix ja em veia com un cas perdut. Si no me n'anava amb ell, no em salvava.

Com foren els inicis de la vostra convivència?

Els primers mesos varen ser molt durs, perquè varen suposar un canvi molt gran per a mi. Canvi en les meves rutines habituals, en els meus hàbits d'estudi (em va fer posar colzes i vaig poder passar el curs), el menjar, fer esport. Jo aleshores era un nin grasset, perquè el menjar era una mena de refugi per als meus problemes. A més dels canvis, existia també la por, por a no saber integrar-me en el que era la meua nova família. Quan estava al centre era un tema habitual entre els meus companys, tots teníem por al rebuig, a no encaixar en el nou entorn i a haver de tornar al centre, allà on no volíem tornar.

Després de sis mesos amb el meu pare d'acollida vàrem fer una nova reunió amb els tècnics de menors. S'havia optat per un acolliment temporal per no rompre el vincle amb la meua mare i la meua padrina; de fet, a ella la seguia veient i en un principi es va decidir perllongar un any més l'acolliment. Posteriorment es canvià l'acolliment temporal per un permanent. En algun moment, fins i tot, arribàrem a parlar d'adopció, però ho descartàrem...

Com va ser la vostra relació amb el vostre pare d'acollida?

Ell es va involucrar molt. Li donava molta importància al fet que havia de viure com la resta d'adolescents, com la gent de la meua edat, per això tenia especial esment en el tema dels estudis. Vaig haver de posar molt de la meua part, perquè tenia mancances importants en la vessant acadèmica.

Poc a poc vaig començar a sentir-me bé amb la meua nova situació i sobretot amb l'estabilitat que aquesta situació em donava. Saber que aquella persona era allà, que s'implicava, feia que em sentís cada vegada més còmode i començàs a progressar, i els meus progressos es feren evidents en tots els àmbits.

Durant aquest temps, mantinguéreu la relació amb la vostra família?

Sí, sobretot amb la meua padrina. El meu pare acollidor tenia molt clar que no volia que es rompessin els nostres vincles; de fet, al principi, era ell qui m'acompanyava a veure-la, fins que vaig ser més autònom, perquè amb ella sempre, fins que va morir, vaig tenir una bona relació. De fet, ell me va ajudar fins i tot a no perdre el contacte amb alguns dels meus amics de la infantesa.

Teníeu relació amb altres famílies acollidores o amb altres nins i joves en la vostra mateixa situació?

Durant els anys que va durar l'acolliment, participàrem a les sortides i trobades que s'organitzaven des de l'àrea de menors per a famílies acollidores. Compartíem un cap de setmana, un dia, un dinar, el que fos, i malgrat no parlar del tema, et senties bé, senties que t'entenien.

A la meua vida sempre m'he sentit molt diferent de la resta dels meus companys. A l'escola es notava molt, potser ara és diferent, però a la meua època era un tema habitual a l'aula el fet de parlar de la família, dels pares. Jo no podia explicar el que passava amb la meua mare i el meu pare d'acollida, per a mi és com

el meu pare, però realment és una persona que assumeix les funcions de pare sense ser-ho.

I quan compliu els 18 anys, què passa? Formalment acaba l'acolliment...

Sí, però com a adult que ja era vaig decidir, d'acord amb el meu pare acollidor, continuar vivint amb ell, malgrat que legalment ja no teníem cap vincle.

En aquest sentit, a vegades em sent com una càrrega. Trobar una persona que et dóna tant a canvi de tan poc, que canvia completament la seva vida per intentar millorar la teua, una persona que ho tenia tot resolt i que decideix optar per l'acolliment... Fan falta moltes persones com ell, que s'involucren, que t'ajuden, que t'eduquen. L'educació és bàsica, obri portes i et fa evolucionar com a persona.

He crescut a base de problemes i canvis continus i com a resultat som una persona que necessita moviment, però gràcies al fet d'haver tengut aquesta educació he pogut superar la situació i m'he fet més fort i capaç.

Actualment, teniu algun tipus de relació amb el món dels acolliments?

Sempre m'he involucrat d'alguna manera amb els infants dels centres. Els centres residencials per a menors han canviat molt, són més còmodes, més acollidors, però no hem d'oblidar qui és que roman en aquests centres. L'entorn i els professionals que hi treballen no són suficients, en molts casos. Es tracta de nins i nines que pateixen les conseqüències dels problemes que tenen els seus pares, que sofreixen uns danys irreparables que no saben com manejar.

Ara, que ja ha passat la tempesta puc dir que aquests darrers 10 anys han canviat per complet la meua vida. I, encara que s'ha avançat molt, crec que és molt important continuar fent camí. Els primers anuncis per captar famílies Cangur varen fer que persones com en el meu pare d'acollida entrassin al programa. Personalment, crec que hem de ser conscients que hi ha molta gent al nostre costat que necessita ajuda i a vegades només ens fa falta tenir una mica d'informació per saber com donar-la.